

**Silvertonkruin
Gemeenskapskerk**
Gewortel in Christus. Vernuwe deur die Gees.

VAN EREDIENS TOT EREDIENS

Die God wat ons nie kan maak nie

Sewe dae om ons afgode raak te sien, vir ander in te tree en op God se genade te vertrou

4 - 10 Oktober 2026

Negentiende Sondag van Koninkrykstyf

Eksodus 32:1-14

“Die Here het toe afgesien van die onheil wat Hy gesê het Hy sy volk sou aandoen.”
Eksodus 32:14

Hoe om hierdie week te gebruik

Wanneer God nie optree soos ons verwag nie, probeer ons maklik sekerheid maak wat ons kan sien, beheer en gebruik. Eksodus 32 ontmasker dié neiging, maar bring ons ook by die God wat sy verbond uit genade bewaar en 'n middelaar gee.

Hierdie gids is veral vir individuele volwasse gebruik saamgestel, maar kan ook met 'n eggenoot, vriend of geloofsgroep gedeel word. Lees die aangeduide Skrifgedeelte stadig. Jy hoef nie elke vraag af te handel nie. Kies die vraag wat jou eerlik laat stilstaan, voer die eenvoudige geloofshandeling uit en sluit met die gebed af. Die doel is nie om sewe lesse te voltooi nie, maar om jou hele lewe weekliks onder God se Woord te plaas.

DIE GEESTELIKE REIS DEUR DIE WEEK

SO Wag Wanneer Moses lank weg bly	MA Onderzoek Wanneer 'n gawe 'n afgod word	DI Aanbid 'n Fees vir die Here	WO Buig 'n Stywe nek
DO Tree in Moses kies die volk bo homself	VR Onthou Bid God se beloftes terug	SA Vertrou Die Here het afgesien	

Ons harte maak maklik 'n god wat ons kan sien, beheer en gebruik. Die evangelie bring ons terug na die lewende God wat Homself bekendmaak en uit genade by sy volk bly.

'N EENVOUDIGE RITME

1	Lees	Lees die Skrifgedeelte stadig, verkieslik hardop.
2	Luister	Let op wat jou ontstel, ontmasker, troos of hoop gee.
3	Dink	Gee 'n eerlike antwoord, sonder om die "regte" geloofsantwoord te probeer gee.
4	Leef	Doen die eenvoudige geloofshandeling as antwoord op God se genade.
5	Bid	Bring jou begeertes, vrese, afgode en hoop eerlik na God.

Wanneer Moses lank weg bly

LEES VANDAG

Eksodus 32:1-6 | Psalm 42:2-6 | Jesaja 40:27-31

OORDENKING

Die eerste sin van Eksodus 32 dra reeds die spanning van die hele verhaal: die volk sien dat Moses lank neem om van die berg af te kom. Dit is merkwaardig hoe vinnig wagtyd 'n geloofskrisis kan word.

Moses is nie weg omdat hy sy taak versaak het nie. Hy is by God. Terwyl Israel onder aan die berg voel dat niks gebeur nie, ontvang Moses juis die voorskrifte vir die tabernakel, die plek waardeur God in hulle midde wil woon. Die volk beleef stilte terwyl God besig is om sy teenwoordigheid onder hulle vorm te gee. Maar hulle weet dit nie. Hulle kan net sien dat Moses nie terugkom nie.

“Kom maak vir ons gode wat voor ons uit kan gaan,” sê hulle vir Aäron. Die versoeking begin dus nie by goud nie. Dit begin by wagtyd. Hulle wil nie langer leef met 'n God wie se beweging hulle nie kan beheer nie.

Dit is 'n herkenbare plek. Ons bid vir 'n antwoord en niks verander nie. 'n Besluit sleep maande lank. 'n Kind vind nie rigting nie. 'n Verhouding herstel nie so vinnig soos ons gehoop het nie. Werksekerheid verdwyn. Die uitslag kom nie. Die deur wat ons gedink het God sou oopmaak, bly toe.

Dan begin ander dinge skielik besonder aantreklik lyk. Ons gryp na beheer. Ons probeer mense manipuleer. Ons werk harder. Ons kyk obsessief na die bankbalans. Ons soek bevestiging by mense. Ons probeer elke moontlike uitkoms vooruit bereken. Nie omdat beplanning verkeerd is nie, maar omdat die plan later die plek inneem van vertroue.

Israel se fout was nie dat hulle 'n behoefte aan leiding gehad het nie. Hulle fout was dat hulle nie meer bereid was om op God se manier gelei te word nie. Die Bybel romantiseer wagtyd nooit. Tog beteken God se stilte nie noodwendig God se afwesigheid nie.

Dit is die eerste waarheid waarmee hierdie week begin: terwyl Israel meen dat niks gebeur nie, is God reeds besig. Geloof beteken nie dat jy voorgee om die antwoord te ken nie. Dit beteken dat jy weier om 'n plaasvervanger vir God te vervaardig net omdat jy nog nie die antwoord kan sien nie.

God se stilte is nie noodwendig God se afwesigheid nie.

Wanneer 'n gawe 'n afgod word

LEES VANDAG

Eksodus 32:2-4 | Eksodus 12:35-36 | Matteus 6:19-24

OORDENKING

Aäron vra die volk vir hulle goue oorversierings. Hulle bring dit, en uit die goud word die kalf gemaak. Daar lê 'n pynlike ironie in dié goud.

Toe Israel Egipte verlaat het, het hulle silwer en goud van die Egiptenaars ontvang. Dit was deel van die vreemde oorfloed waarmee slawe as vry mense uit die land getrek het. Wat hulle in Eksodus 32 in Aäron se hande plaas, is dus nie noodwendig iets wat van die begin af boos was nie. Dit was 'n gawe. Nou word die gawe materiaal vir 'n afgod.

Dit is dikwels hoe afgodery werk. Ons afgode is nie altyd slegte dinge nie. Hulle is dikwels goeie dinge waaraan ons 'n gewig gee wat hulle nooit bedoel was om te dra nie.

Werk is goed, maar werk kan die plek word waaruit ek my waarde moet ontvang. Geld is nuttig, maar geld kan die belofte word dat niks met my sal gebeur wat ek nie kan hanteer nie. 'n Huwelik is 'n gawe, maar 'n huweliksmaat kan die persoon word wat verantwoordelik gemaak word vir my diepste geluk. Kinders is 'n gawe, maar 'n kind se prestasie kan 'n ouer se identiteit begin bepaal.

Selfs bediening, kerklike sukses, invloed of erkenning kan 'n mens se goue kalf word. Die Heidelbergse Kategismus se beskrywing van afgodery is juis so indringend omdat dit nie by beelde en tempels bly nie. Sondag 34 beskryf afgodery as om jou vertroue in iets of iemand buiten, of naas, die ware God te plaas.

Die vraag is dus nie net: "Wat aanbid ek?" nie. Die dieper vraag is: Waarop steun die gewig van my lewe? Wat moet goed gaan voordat ek glo ek sal oukei wees? Wat mag ek absoluut nie verloor nie? Wie se goedkeuring het ek nodig om te voel dat ek genoeg is?

Dit kan 'n goeie gawe wees. Maar 'n gawe word 'n afgod wanneer ons daarvan verwag om te doen wat net God kan doen.

'n Gawe word 'n afgod wanneer ons daarvan verwag om te doen wat net God kan doen.

'n Fees vir die Here, maar op wie se voorwaardes?

LEES VANDAG

Eksodus 32:4-6 | Eksodus 20:1-6 | Johannes 4:21-24

OORDENKING

Eksodus 32 bevat 'n ontstellende besonderheid wat maklik misgelees word. Nadat die kalf gemaak is, bou Aäron 'n altaar en kondig aan: "Môre is daar fees vir die Here."

Dit lyk dus nie bloot asof Aäron sê: "Kom ons vergeet die Here en aanbid nou 'n heeltemal ander god" nie. Israel probeer die Here vereer op 'n manier wat hulle self ontwerp. Hulle neem die God wat Homself bekendgemaak het en besluit self hoe Hy voorgestel en aanbid moet word.

Dit bring die verhaal ongemaklik naby. Afgodery is nie net wanneer ons ophou om oor God te praat nie. Dit gebeur ook wanneer ons aanhou om sy Naam te gebruik, maar 'n weergawe van Hom skep wat beter by ons begeertes pas.

'n God wat my nooit weerspreek nie. 'n God wat altyd aan my kant is. 'n God wat presies dieselfde politieke, kerklike of persoonlike voorkeure as ek het. 'n God wat my vyande afkeur, maar my eie hardheid verskoon. 'n God wat daar is om my planne te seën.

Die tweede gebod beskerm ons juis teen die poging om God tot ons beeld te verklein. Die Heidelbergse Kategismus verbind dit daarmee dat God nie volgens ons eie uitvindings aanbid moet word nie, maar soos Hy Homself deur sy Woord bekendmaak.

Daarin lê 'n belangrike onderskeid: opregtheid is nie dieselfde as waarheid nie. Israel hou 'n godsdienstige fees. Daar is offers. Daar is 'n altaar. Daar is entoesiasme. Godsdienstige energie ontbreek nie. Maar die vraag is nie net hoe sterk mense voel nie. Die vraag is aan Wie hulle hulself oorgee.

Daarom is Skriflesing so belangrik vir geloofsvorming. Die Bybel is nie daar om bloot tekste aan ons bestaande idees oor God te verskaf nie. God se Woord kry ook die reg om ons beeld van Hom af te breek en nuut te vorm. Ons aanbid nie die God wat ons graag sou wou hê nie. Ons ontvang die God wat Homself bekendmaak.

Ons aanbid nie die God wat ons graag sou wou hê nie. Ons ontvang die God wat Homself bekendmaak.

'n Stywe nek

LEES VANDAG

Eksodus 32:7-10 | Psalm 106:19-23 | Hebreërs 3:12-15

OORDENKING

Terwyl die fees onder aan die berg aangaan, sê die Here vir Moses wat gebeur het. Israel dink dat hulle 'n oplossing vir Moses se afwesigheid gevind het. God noem dit iets anders: hulle het van die pad afgewyk.

Hy beskryf hulle as 'n hardnekkige of stywenekvolk. Die beeld kom uit die wêreld van diere. 'n Dier wat sy nek verstyf, weier om onder leiding te kom. Hy wil nie draai waarheen hy gelei word nie. Dit is 'n treffende beeld vir sonde.

Sonde is nie net dat ons soms die verkeerde ding kies omdat ons nie beter geweet het nie. Daar is iets diepers in ons wat weerstand bied teen die gedagte dat God God is en ons nie. Ons wil graag sy gawes hê, maar nie altyd sy leiding nie. Ons verlang sy beskerming, maar wil self bepaal waarheen ons gaan.

Daarom is God se toorn in hierdie gedeelte belangrik. Dit is nie 'n humeurige uitbarsting van 'n onbeheerste godheid nie. Dit is die heilige reaksie van die Verbondsgod op 'n volk wat pas belowe het om aan Hom te behoort en nou die verhouding vertrap.

As ons God se toorn uit die verhaal verwyder, maak ons sy liefde ook kleiner. 'n God wat nooit teen verraad, uitbuiting, afgodery of vernietiging reageer nie, is uiteindelik 'n God vir wie niks werklik saak maak nie.

Genade beteken nie dat sonde onbelangrik is nie. Genade is verstommend juis omdat sonde werklik ernstig is. Ons hoef daarom nie ons eie afgode met verskonings te beskerm nie. God se oordeel bevry ons van die behoefte om te maak asof alles reg is.

Bekering begin dikwels waar ons ophou verduidelik waarom ons eintlik nie so verkeerd is nie. "Here, hier is my stywe nek." Dit is reeds 'n gebed van genade.

Genade word nie groter wanneer sonde klein gemaak word nie. Genade is verstommend omdat God heilig én ontfermend is.

Moses kies die volk bo homself

LEES VANDAG

Eksodus 32:9-12 | Filippense 2:3-8 | Markus 10:42-45

OORDENKING

In vers 10 sê die Here iets merkwaardigs vir Moses: Hy sal Israel vernietig en uit Moses 'n groot nasie maak. Vir Moses sou dit die uiteindelijke bevordering kon wees. Die nuwe verhaal kon by hom begin. Sy naam kon die naam van die nuwe volk word.

Die mense wat hom voortdurend bevraagteken, kritiseer en uitput, kon verdwyn. Maar Moses gryp nie die geleentheid aan nie. Hy bid vir hulle.

Die kontras met Aäron is opvallend. Aäron buig voor die druk van die skare. Moses staan alleen voor God en pleit vir daardie selfde skare. Moses se voorbidding ontbloot iets belangriks oor geestelike leierskap: ware leiding gebruik mense nie om 'n eie naam te bou nie.

Dit raak veel meer as predikante of kerkleiers. Ouers kan kinders gebruik om hulle eie sukses te bewys. Bestuurders kan mense as trappe na bevordering behandel. Eggenote kan verwag dat die ander persoon hulle beeld na buite moet beskerm. Selfs diensbaarheid kan 'n manier word om onmisbaar te voel.

Moses tree anders op. Hy staan voor God met die welstand van ander op sy hart. Psalm 106 kyk later na hierdie gebeurtenis terug en beskryf Moses as iemand wat in die gaping gestaan het. Hy verdoesel nie die volk se sonde nie. Hy ontken nie God se heiligheid nie. Hy pleit eenvoudig dat oordeel nie die laaste woord sal wees nie.

Hier begin die verhaal ook vooruit wys. Moses is 'n groot middelaar, maar nie die finale een nie. Christus kies nie sy eie veiligheid bo sy volk nie. Hy verneder Homself. Hy dra nie net 'n gebed na God toe nie, maar gee Homself vir sondears.

Ons verlossing rus uiteindelik nie op die krag van ons eie pleitbesorging nie, maar op die Middelaar wat ons nooit gebruik het om sy eie naam groter te maak nie.

Ware geestelike leiding gebruik mense nie om 'n eie naam te bou nie.

Bid God se beloftes terug

LEES VANDAG

Eksodus 32:11-13 | Genesis 12:1-3 | Genesis 22:15-18 | Psalm 106:19-23

OORDENKING

Moses se gebed is besonders omdat hy amper niks goeds oor Israel sê nie. Hy sê nie: "Here, hulle bedoel dit nie so erg nie." Hy probeer nie hulle gedrag mooier voorstel as wat dit is nie. Hy bid eerder vanuit God se eie verhaal.

Hy herinner die Here aan die volk wat Hy uit Egipte gebring het. Hy vra wat die Egiptenaars van God se Naam sal sê. Hy herinner aan Abraham, Isak en Israel en aan die belofte wat God self gemaak het.

Johannes Calvyn merk in sy uitleg van hierdie gebed op dat Moses se vertroue nie in die volk se verdienste lê nie, maar in God se verbondsbefoete. Moses hou as't ware God se eie befoete voor Hom.

Dit leer ons iets belangriks oor gebed. Ons sterkste gebede is nie noodwendig dié waarin ons die meeste woorde vind nie. Dit is dikwels dié waarin ons terugkeer na wat God reeds gesê het.

"Here, U het belowe dat niks ons van u liefde in Christus kan skei nie." "Here, U sê dat ons ons bekommernis na U mag bring." "Here, U roep ons om te vergewe. Gee wat U vra." "Here, U het u kerk lief. Bewaar haar."

Ons herinner God nie omdat Hy vergeet nie. Ons herinner onself aan Wie met ons praat. Gebed verander dan van 'n poging om God te manipuleer na 'n daad van vertroue. Ons neem sy beloftes ernstig genoeg om daarmee na Hom toe terug te gaan.

Wanneer jy vir 'n kind, huwelik, vriend, gemeente of vir jouself bid, hoef jy nie eers 'n goeie saak vir die persoon te bou nie. Jy mag op God se karakter pleit. Genade begin nie by die kwaliteit van die saak wat ons voor God kan stel nie. Dit begin by die God tot Wie ons bid.

Ons herinner God nie omdat Hy vergeet nie. Ons herinner onself aan Wie met ons praat.

GESELS OF DINK HIEROOR

- Wanneer jy bid, waarop berus jou hoop dat God jou sal hoor?
- Watter belofte van God moet jy in jou huidige omstandighede weer leer vashou?
- Vir 'n gesin of egpaar: Watter een Bybelbelofte kan julle hierdie week saam bid eerder as om net oor julle probleem te praat?

LEEF DIT VANDAG

Kies een persoon of saak waarvoor jy gereeld bid. Soek een Skrifbelofte wat werklik op die situasie van toepassing is. Skryf jou gebed vandag rondom daardie belofte: “Here, omdat U ... is, en omdat U ... beloop het, bring ek ... na U toe.”

GEBED

Verbondsgod, my hoop rus nie daarin dat ek 'n sterk genoeg saak voor U kan stel nie. Dit rus in u Naam, u trou en u genade. Leer my om u Woord so ernstig op te neem dat dit die taal van my gebede word. Hou my vas aan Christus wanneer ek self min het om aan vas te hou. Amen.

ONS NOTAS EN GEBEDSAKE

Die Here het afgesien

LEES VANDAG

Eksodus 32:11-14 | Numeri 23:19 | Hebreërs 7:23-27 | Romeine 8:31-34

OORDENKING

Eksodus 32:14 is een van daardie verse waaroor 'n mens nie te vinnig moet lees nie: die Here het afgesien van die onheil waarvan Hy gepraat het.

Betekén dit dat Moses vir God van 'n fout oortuig het? Het God nuwe inligting gekry? Het sy karakter verander? Nee. Maar ons moet ook nie die ander kant toe vlug en die vers so probeer verklaar dat Moses se gebed eintlik niks beteken het nie.

Die Bybel neem albei waarhede ernstig op. God is nie wisselvallig soos 'n mens wat vandag een ding besluit en môre onverwags iets anders ontdek nie. Tog tree God werklik in verhouding met sy mense op. Hy waarsku. Hulle bid. Hy hoor. Hy ontferm Hom.

Calvyn verduidelik die taal van God se “berou” of “afgesien” as 'n verandering in God se handeling teenoor mense, nie 'n verandering in sy ewige karakter nie. Die Bybel praat op 'n manier wat ons in staat stel om God se werklike betrokkenheid by sy volk te verstaan.

Dit beteken dat gebed nie toneelspel is nie. Moses se gebed maak saak. Ons gebede maak saak. Nie omdat ons God se soewereiniteit onderbreek nie, maar omdat gebed juis een van die middele is waardeur die soewereine God sy werk doen.

Eksodus 32 laat ons ook verlang na 'n groter Middelaar as Moses. Moses kon voor God vir die volk pleit, maar hy was self 'n sondige mens. Christus leef volgens Hebreërs altyd om vir sy mense in te tree. Die Nederlandse Geloofsbelydenis, Artikel 26, vestig ons vertrouwe daarop dat ons deur Christus toegang tot God het.

Daarmee eindig die week op 'n ander plek as waar dit begin het. Sondag het Israel gesê: “Ons weet nie wat van Moses geword het nie. Maak vir ons iets wat ons kan sien.” Saterdag hoor ons die evangelie: ons hoef nie 'n middelaar te maak nie. God het een gegee. Die goue kalf vertel die waarheid oor ons harte. Die Middelaar vertel die dieper waarheid oor God se genade.

Die goue kalf vertel die waarheid oor ons harte. Die Middelaar vertel die dieper waarheid oor God se genade.

Die Here het afgesien

GESELS OF DINK HIEROOR

- Het jou gebedslewe die afgelope tyd meer fatalisties of meer beheersend geword: “niks wat ek bid maak saak nie”, of “as ek reg bid, moet God doen wat ek wil”?
- Wat verander wanneer jy gebed sien as deelname aan God se verhouding met sy kinders?
- Waar het hierdie week vir jou 'n “goue kalf” sigbaar geword wat jy voorheen nie so raakgesien het nie?

LEEF DIT VANDAG

Kyk terug oor die week en voltooi hierdie vier sinne: “Ek raak ongeduldig wanneer ...” “Ek is geneig om my veiligheid te bou op ...” “Ek wil vandag voor God intree vir ...” “My hoop rus uiteindelik in Christus omdat ...” Neem dié bladsy saam wanneer jy môre weer na die erediens gaan.

GEBED

Getroue God, dankie dat my hoop nie rus in my vermoë om U reg te verstaan, reg te aanbid of selfs reg te bid nie. Dankie vir Jesus Christus, ons Middelaar, wat vir sy mense intree. Ontmasker die afgode waaraan ek vasklou. Leer my om u beloftes te vertrou, ernstig te bid en met oop hande te leef. Versamel my lewe telkens weer rondom U alleen. Amen.

TEOLOGIESE KLANKBORD

Brevard S. Childs, The Book of Exodus; Terence E. Fretheim, Exodus; Jay Sklar, Exodus; Johannes Calvyn, Kommentaar op Eksodus; Heidelbergse Kategismus, Sondae 34 en 35; Nederlandse Geloofsbelydenis, Artikel 26; en die 2020-vertaling van die Bybel. Teologiese stemme is hoofsaaklik geparafraseer en geïntegreer in die oordenkings.

ONS NOTAS EN GEBEDSAKE
